

EXPERIMENT ÎN SPECTACOLUL PENTRU COPII

Fascinați de ideea de a deveni subit, printr-o miraculoasă alchimie, cei mai puternici din lume, cei doi mici eroi ai piesei lui Al. Popovici, Radu și Moț, pornesc în căutarea „celui mai mare și mai tare” om, care — cred ei — ar putea să le împărtășească și lor secretul forței. Vor cutreiera deci un colț de lume — cel care le stă la îndemână — și îl vor descoperi, pas cu pas, ca doi exploratori temerari. Deslușim în gestul celor doi copii mai degrabă un anumit evazionism naiv de la „corvezile” tradiționale la care sînt supuși pentru a crește mari, de genul laptelui zilnic, unturii de pește etc. În același timp, ei sînt, în felul lor, doi mici răzvrățiți. Par a fi roși de complexe de inferioritate; tutela celor mari îi stingherește, răbojul care consemnează un adaos anual de cîțiva centimetri la înălțime nu îi satisface.

Călare pe o rază de lumină (vehicul aerian de inspirație orientală, care ușurează, de obicei, mișcarea eroilor pe spații siderale), cei doi puști pleacă de acasă și își încep investigațiile în lumea bilciului, întrucît chemarea la această aventură a pornit de la reclama gălăgioasă a unui antreprenor de baracă: „Cel mai tare om din lume / Aici, omul care nu se teme de foc și de lei, de tigri și critici” (asocierea nu poate fi decît avantajoasă celor din urmă). De aici încolo, piesa face să defileze caleidoscopic o suită de momente pline de mișcare, de culoare, o galerie pestră de personaje, în care distingem acrobați, clovni, luptători, atleți, boxeri, ursari, vînzători de gogoși, păpușari, sfîrîmători de lanțuri, îmblînzitori, fiare cu crinieră sau trompă, maimuțe și măgari. Din lista citată, cei care aveau cei mai mulți sorți de cîștig în cucerirea titlului de cel mai tare se dovedesc a avea mușchi de carton, cîinste de coțcari sau curaj de iepure. Boxerul declarat campion a învins datorită potcoavei introduse în mînușă, leul dirdiie ca varga la vederea biciului, pe îmblînzitor îl trec fiorii, cu gîndul la supliciu... scaunului dentar etc. Cel mai mare om din lume se dovedește a fi tatăl celor doi copii, pe care aceștia îl întîlnesc lucrînd pe o schelă înaltă, în clipa în care, forțați de împrejurări, se aruncă cu... umbrela dintr-un avion avariât.

Piesa este bogată în peripeții, elementul-surpriză intervine adeseori, morala este servită discret, dialogul și cupletele sînt spirituale. Din păcate, tema piesei se subțiază în pitorescul unor tablouri, imaginile celor doi eroi devin mai palide, ei transformîndu-se uneori în simpli martori, care asistă oarecum pasiv la desfășurarea acțiunii.

Spectacolul Teatrului din Piatra Neamț, jucat cu măști, în regia lui Ion Cojar, este conceput variat și se susține prin muzică (reusită, prin linia melodică, simplă, ușor de reținut — autor: V. Veselovschi), numere de circ, pantomimă, scheciuri estradistice, teatru de păpuși. Această bogată paletă interpretativă, adecvată psihologici și gustului spectatorului-copil, are menirea să-l solicite într-un grad mai înalt, să-l facă să participe cu viu interes la cele ce se petrec pe scenă. Dialogul dintre actori și spectatori, ale cărui premise se află în text, se înfiripă firese în spectacol. Urmăririle începute pe scenă se prelungesc în sală, printre scaune, copiii bat tactul muzicii etc.

Distribuția spectacolului este încredințată, aproape în exclusivitate, unor actori tineri și foarte tineri, mulți dintre ei de curînd absolvenți ai Institutului. Ei demonstrează o bună pregătire fizică și, utilizați în cîte două, trei și chiar patru roluri, par a nu-și pierde suflul, trecînd cu ușurință din „pielea” unui personaj într-a altuia; deși obligați să se miște rapid pe alte coordonate caracterologice, cu o altă ritmică a mișcării, cu un alt registru vocal. Despre fiecare din cei aproape douăzeci de interpreți ai spectacolului, se pot spune lucruri bune. Ei dovedesc, pe lîngă antrenament fizic, un admirabil simț al colectivului și sînt animați de o considerabilă poftă de joc. Mișcarea lor este construită cu fantezie, în perfectă concordanță cu măștile. Aș cita în acest sens

Ion Fiscuteanu (Clovnul), Olga Bucătaru (Balerina-cîntăreață) și Boris Petroff (Septembrie)

apariția celor trei „răi”. Mișcărilor ușoare de dans, pe care le execută aceștia, atunci cînd își cîntă cupletul, par comandate, ca la marionete, de niște sfori minuite în chip nevăzut, de undeva de sus. Inepuizabil, în rolul unui clown acrobat, Ion Fiscuteanu, a cărui compoziție poartă neîndoielnic pecetea talentului autentic.

O imperfecțiune a spectacolului vine din neacordarea la ansamblul mijloacelor scenografice abordate, a celor mai multe din costumele personajelor-oameni, schițate mai puțin stilizat, cu mai puțină fantezie. Măștile (capete enorme de păpuși care acoperă parțial pe cele ale interpreților. fără a-i stînjeni prea mult) sînt, în schimb, însemnată măsură, de o mare expresivitate. Un singur dezavantaj se relevă însă. Maska alterează nuanțele, iar poezia ușoară, grațioasă, pe care o întîlnim din loc în loc în text, pulsează mai greu perceptibil într-un spectacol obsedat de desen și culoare, în care psihologia personajelor este într-o oarecare măsură sacrificată.

Atît piesa, cît și modalitatea în care a fost transpusă scenic (apropiată de formula cunoscută a teatrului total) constituie experimente interesante, propunînd o cale nouă, demnă de a fi reținută, în dramaturgia și spectacolul pentru copii.